

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๐ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายประพันธ์ แซ่เตี้ยว

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๕๔/๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลคลองหรีง อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา
โทรศัพท์ ๐๘๑ ๗๙๘ ๕๕๔๗ Facebook : Prapan Saeteaw Line : -
เกิด พ.ศ. ๒๕๐๖ ปัจจุบันอายุ ๖๒ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย

สถาบันการศึกษา กศน.จังหวัดสงขลา

คณะ/สาขาวิชา

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๓๖๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก เกษตรผสมผสาน

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา การทำการเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๕ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย
ฐานเรียนรู้ที่ ๑ ผักยกแคร่ (มะเขือเทศ)

- ฐานเรียนรู้ที่ ๒ การปลูกฝรั่งกิมจู

ฐานเรียนรู้ที่ ๓ การเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ (ชันโรง)

ฐานเรียนรู้ที่ ๔ การปลูกผักกูด

ฐานเรียนรู้ที่ ๕ การโยงกิ่งทุเรียน (โดยไม่ตัดต้น)

ฐานเรียนรู้ที่ ๖ การเลี้ยงเห็ดนางฟ้า

ฐานเรียนรู้ที่ ๗ การทำปุ๋ยหมัก

ฐานเรียนรู้ที่ ๘ การบริหารจัดการน้ำ (ระบบน้ำอัจฉริยะ)

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๕ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย การทำการเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑) เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน

๒) อาชีพเสริมในสวนยางพารา

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑) การทำบัญชีครัวเรือน

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การบริหารจัดการน้ำ ระบบการให้น้ำแบบประหยัดโดยการนำหลักการวิศวกรรมมาใช้ แล้วยกขึ้นเป็นระบบน้ำแบบลอยฟ้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการประหยัดน้ำ ลดต้นทุนการผลิต โดยเน้นการถ่ายทอดความรู้จากการสาธิตและการเป็นวิทยากรบรรยายในการถ่ายทอดความรู้

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

๑. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด โดยร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่ จนท.ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

๒. การกำหนดแนวทางพัฒนาศักยภาพ ศพก. การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ จัดลำดับความสำคัญ เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย

๓. การจัดทำแผน และนำเสนอในระดับจังหวัด

๑. เวทีประชุมคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ เพื่อร่วมกันวิเคราะห์การพัฒนา ศพก. ดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนในพื้นที่ โดยเกษตรกรต้นแบบ ศูนย์เครือข่าย ศพก. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม

๓. การจัดทำแผน และนำเสนอในระดับจังหวัด

อำเภอหนองมอม จังหวัดสงขลา ประจำปีงบประมาณ 2568

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ นายประพันธ์ แจ่มเดียว สินค้าหลัก ผสมผสาน

[illegible]

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

แรงบันดาลใจที่สำคัญที่ผลักดันให้เริ่มต้นปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรจากวิธีการแบบดั้งเดิมสู่การใช้หลักวิชาการและเทคโนโลยี คือ ความมุ่งมั่นที่จะลดต้นทุนการผลิต ลดเวลาในการทำงาน และลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในกระบวนการผลิต พร้อมกับปรับเปลี่ยนแนวคิดจาก “ทำไปตามความเคยชิน” สู่ “การทำเกษตรแบบแม่นยำ” ที่สามารถวางแผนและจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัว โดยมีเป้าหมายให้การทำเกษตรกลายเป็นอาชีพที่สร้างรายได้มั่นคง ควบคู่กับการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

แม้จะมีความรักและผูกพันกับการเกษตร แต่ปัญหาหลักที่พบคือ ภาระงานที่มาก ใช้แรงงานสูง และต้องใช้เวลาในการดูแลแปลงจำนวนมากในแต่ละวัน โดยเฉพาะเมื่อทำงานเพียงลำพังหรือมีแรงงานน้อย ส่งผลให้ไม่มีเวลาพักผ่อนหรือทำกิจกรรมอื่น ๆ ร่วมกับครอบครัว

จากความท้าทายดังกล่าว จึงเริ่มศึกษาหาแนวทางที่จะช่วยลดภาระ และพบว่า การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรเข้ามาใช้ เช่น ระบบน้ำอัตโนมัติ หรือเครื่องมือทุ่นแรงต่าง ๆ สามารถช่วยลดเวลาทำงานลงได้มาก และทำให้มีเวลาว่างเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังช่วยลดข้อผิดพลาดจากการทำงานแบบเดิม และเพิ่มความแม่นยำในการจัดการแปลงอย่างเป็นระบบ

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

- การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

- ระบบน้ำอัตโนมัติอัจฉริยะ ควบคุมผ่านสมาร์ทโฟน ทำให้สามารถรดน้ำตามความเหมาะสมของพืชและความชื้นในดิน ลดการใช้น้ำและลดค่าไฟ

- เครื่องห่อผลไม้ สำหรับห่อฝรั่งและกระท้อน ช่วยป้องกันแมลงและเพิ่มคุณภาพผลผลิต ลดการใช้สารเคมี

- เครื่องเก็บผลไม้ และ เครื่องโยงทุเรียน โดยไม่ต้องปีน ช่วยลดความเสี่ยงจากการทำงานบนที่สูง และประหยัดแรงงาน

- การประยุกต์ใช้มิดตองกิ่ง อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการขยายพันธุ์พืชได้รวดเร็วและสะอาด เพิ่มอัตราการติดรอดของกิ่งพันธุ์

อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการกิจกรรมการเกษตรเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของแปลง เช่น หากพบว่าการรดน้ำด้วยแรงงานคนใช้เวลานาน ก็จะวางแผนออกแบบระบบน้ำอัตโนมัติตามลักษณะพื้นที่ และเลือกอุปกรณ์ที่เหมาะสมเมื่อได้อุปกรณ์แล้ว จะทำการติดตั้ง วางแผนเวลาให้น้ำอัตโนมัติ และเชื่อมต่อกับสมาร์ทโฟน จากนั้นจะทดลองใช้งานและจดบันทึกประสิทธิภาพ เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสม ในกรณีของเครื่องมืออื่น เช่น เครื่องห่อผลไม้หรือมีดตอกิ่ง จะจัดฝึกอบรมให้เกษตรกรเข้าใจวิธีใช้ที่ถูกต้อง และเน้นการดูแลรักษาอุปกรณ์ให้ใช้งานได้ยาวนาน

อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ

ในการจัดการแปลงเกษตรได้ยึดหลักวิชาการเป็นสำคัญ โดยเริ่มจาก

- การวิเคราะห์ดิน ก่อนการปลูกพืชทุกครั้ง เพื่อเลือกใช้ปุ๋ยอย่างเหมาะสม ช่วยลดต้นทุนและป้องกันดินเสื่อม
- การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ควบคู่กับการใช้น้ำหมักชีวภาพ ช่วยปรับสมดุลดิน เพิ่มจุลินทรีย์ และลดการใช้ปุ๋ยเคมี
- การวางแผนการปลูกตามลักษณะภูมิประเทศ เช่น บริเวณเนินสูงปลูกมะนาว กลางแปลงปลูกไม้ผล และพื้นที่ลุ่มปลูกสมุนไพร โดยคำนึงถึงความต้องการแสง น้ำ และลม
- การเลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ เช่น พืชต้านทานโรค แมลง หรือทนแล้ง เพื่อให้สามารถผลิตได้ต่อเนื่องแม้สภาพอากาศเปลี่ยนแปลง

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในการกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๕ ชนิด ประกอบด้วย

- ๑.๑) ฝรั่ง พื้นที่ปลูกจำนวน ๑ ไร่
- ๑.๒) มะเขือเทศ พื้นที่ปลูกจำนวน ๐.๕ งาน
- ๑.๓) ผักกูด พื้นที่ปลูกจำนวน ๑ งาน
- ๑.๔) เห็ดนางฟ้า พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๘ ตร.วา
- ๑.๕) ทูเรียน พื้นที่ปลูกจำนวน ๑ งาน

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

- ๒.๑) ปลาเทโพ จำนวน ๑๐๐ ตัว
- ๒.๒) ปลาดุก จำนวน ๓๐๐ ตัว

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

- ๓.๑) ชนโรง จำนวน ๑๒๐ รัง
- ๓.๒) ไข่ จำนวน ๓๐ รัง

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า ฝรั่ง มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

- ๑.๑) ต้นพันธุ์ เป็นเงิน ๓๐๐ บาท/ต้น

- ๑.๒) ต้นทุนการห่อผล เป็นเงิน ๑,๒๐๐ บาท/ปี
รวมต้นทุนการผลิต ๑,๕๐๐ บาท/ปี
รายได้ ๓๐,๐๐๐ บาท/ปี
- ๒) สินค้า มะเขือเทศ มีต้นทุนการผลิต ดังนี้
- ๒.๑) เมล็ดพันธุ์ เป็นเงิน ๒๔ บาท/รอบการผลิต
๒.๒) ค่าน้ำ/ค่าไฟ เป็นเงิน ๑,๘๐๐ บาท/รอบ
รวมต้นทุนการผลิต ๑,๘๒๔ บาท/รอบ
รายได้ ๑๕,๐๐๐ บาท/รอบ
มะเขือเทศ ปลูกได้ ๒ รอบ/ปี
- ๓) สินค้า ผักกูด มีต้นทุนการผลิต ดังนี้
- ๓.๑) ต้นพันธุ์ เป็นเงิน ๕๐๐ บาท
๓.๒) ค่าน้ำ/ค่าไฟ เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท/ปี
รวมต้นทุนการผลิต ๔,๑๐๐ บาท/ปี
รายได้ ๓๖,๐๐๐ บาท/ปี
- ๔) สินค้า เห็ดนางฟ้า มีต้นทุนการผลิต ดังนี้
- ๔.๑) ค่าก้อนเชื้อเห็ด เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท/รอบ
๔.๒) ค่าน้ำ/ค่าไฟ เป็นเงิน ๑,๘๐๐ บาท/รอบ
รวมต้นทุนการผลิต ๑๑,๘๐๐ บาท/รอบ
รายได้ ๑๐๘,๐๐๐ บาท/รอบ
- ๕) สินค้า ทุเรียน มีต้นทุนการผลิต ดังนี้
- ๕.๑) ต้นพันธุ์ เป็นเงิน ๗๐๐ บาท
รวมต้นทุนการผลิต ๗๐๐ บาท
รายได้ ๗๐,๐๐๐ บาท/ปี
- ๖) สินค้า ปลาทาบหมึก/ปลาตุ๊ก มีต้นทุนการผลิต ดังนี้
- ๖.๑) ค่าพันธุ์ปลา เป็นเงิน ๔๕๐ บาท/รอบ
๖.๒) ค่าอาหาร เป็นเงิน ๙๐๐ บาท/รอบ
รวมต้นทุนการผลิต ๑,๓๕๐ บาท/รอบ
รายได้ ๒๕,๕๐๐ บาท/ไร่
- ๗) สินค้า ชันโรง มีต้นทุนการผลิต ดังนี้
- ๗.๑) ค่ากล่องรัง เป็นเงิน ๒๕,๐๐๐ บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต ๒๕,๐๐๐ บาท/ปี
รายได้ ๔๘,๐๐๐ บาท/ปี
- ๘) สินค้า ผึ้ง มีต้นทุนการผลิต ดังนี้
- ๘.๑) ค่ากล่องรัง เป็นเงิน ๑๓,๕๐๐ บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต ๑๓,๕๐๐ บาท/ปี
รายได้ ๑๒,๕๐๐ บาท/ปี

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ผักกูด ผักเหียง เห็ดนางฟ้า

เฉลี่ยรายได้วันละ ๓๕๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ -

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ - บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ มะเขือเทศ

เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๘,๐๐๐ บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ทุเรียน ฝรั่ง ชันโรง น้ำผึ้ง แก้วมังกร

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ตนเอง ๑. ได้กินอาหารที่ปลอดภัย

๒. ลดต้นทุนการผลิต ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

๓. มีรายได้หมุนเวียนทุกวัน

เกษตรกรรายอื่น ทำให้มีแปลงที่จะเข้ามาศึกษาดูงาน สร้างแรงบันดาลใจให้เกษตรกรรายอื่นทำตาม
ชุมชน เป็นศูนย์เรียนรู้ให้กับชุมชน ทำให้สินค้าในชุมชนเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

ช่วยประหยัดน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

- ทำให้รดน้ำเฉพาะเวลาที่จำเป็น ลดการใช้น้ำโดยเปล่าประโยชน์
- เป็นการลดการสูญเสียจากการระเหยหรือการรดน้ำเกินความจำเป็น

ลดการใช้พลังงาน

- การควบคุมผ่านสมาร์ทโฟนช่วยให้ไม่ต้องเดินทางไปเปิด-ปิดวาล์วหรือปั้มน้ำบ่อยๆ
- ลดการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงหรือลดการใช้ไฟฟ้าเกินจำเป็น

ลดการใช้สารเคมี

- เมื่อสามารถควบคุมความชื้นในดินได้อย่างแม่นยำ จะช่วยป้องกันศัตรูพืชที่เกิดจากความชื้นมากเกินไป เช่น โรครากเน่า โคนเน่า

ลดการชะล้างหน้าดิน

- การให้น้ำที่เหมาะสม ไม่มากเกินไป จะช่วยรักษาหน้าดินไม่ให้พังทลาย

ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าในชุมชน

- ช่วยเป็นตัวอย่างให้เกษตรกรรายอื่นในชุมชนเห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีเพื่อการอนุรักษ์

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

ประโยชน์จากการทำระบบน้ำอัจฉริยะ

อนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

- ระบบน้ำอัจฉริยะช่วยควบคุมปริมาณน้ำให้เหมาะสมกับความต้องการของพืช
- ลดการใช้น้ำเกินความจำเป็น และลดการสูญเสียจากการระเหยหรือไหลทิ้ง

ลดการพังทลายของดิน

- การให้น้ำอย่างพอดี ลดแรงกระแทกจากน้ำ ทำให้ดินไม่ถูกกัดเซาะหรือชะล้าง
- ช่วยรักษาหน้าดินและธาตุอาหารในดิน ไม่ให้ถูกพัดพาไปกับน้ำ

ลดการใช้พลังงาน

- การสั่งการผ่านสมาร์ทโฟนช่วยลดการเดินทางไปเปิด-ปิดระบบน้ำบ่อยครั้ง
- ลดการใช้พลังงานจากปั้มน้ำหรือเครื่องยนต์ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

ประโยชน์จากการนำก้อนเชื้อเห็ดที่ผ่านการใช้แล้วมาทำปุ๋ยหมัก

ลดปริมาณขยะจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

- ก้อนเห็ดเก่าที่หมดอายุการเพาะแล้ว หากทิ้งไปจะกลายเป็นขยะอินทรีย์จำนวนมาก
- การนำกลับมาใช้ใหม่ช่วยลดภาระการกำจัดขยะ และลดพื้นที่ฝังกลบ

อนุรักษ์ทรัพยากรดิน

- ก้อนเห็ดมีวัสดุเพาะที่อุดมด้วยเส้นใยและอินทรีย์วัตถุ เช่น ขี้เลื่อย ฟางข้าว
- เมื่อนำมาหมักทำปุ๋ย จะช่วยเพิ่มธาตุอาหารให้ดิน เพิ่มอินทรีย์วัตถุ ทำให้ดินร่วนซุย เก็บความชื้นได้ดีขึ้น
- ส่งผลให้ไม่ต้องพึ่งพาการใช้ปุ๋ยเคมีมาก ช่วยฟื้นฟูโครงสร้างของดินและยืดอายุการใช้ประโยชน์ของดิน

ลดการใช้ปุ๋ยเคมี

- ปุ๋ยหมักจากก้อนเห็ดเป็นแหล่งธาตุอาหารธรรมชาติ เช่น ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม
- ลดการพึ่งพาปุ๋ยเคมี ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหากใช้เกินความจำเป็น เช่น การปนเปื้อนในแหล่งน้ำหรือดินเสื่อม

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ ดิน น้ำ และพืชเศรษฐกิจในชุมชนเป็นอย่างดี สามารถวางแผนและพัฒนาระบบน้ำเพื่อการเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น การวางระบบน้ำอัจฉริยะ การปลูกพืชผักยกแคร่ที่ประหยัดน้ำ รวมถึงการผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพและสารชีวภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่น เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและลดต้นทุนของเกษตรกร

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

เป็นแปลงต้นแบบระดับจังหวัดด้านเกษตรผสมผสานและระบบน้ำในสวนผลไม้ โดยเปิดให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถานศึกษา และกลุ่มเกษตรกร เข้ามาศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งเป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ เทคโนโลยีการผลิต และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

มีการลงพื้นที่พบปะและเยี่ยมเยียนเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง พร้อมให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาด้านการผลิต การตลาด และการจัดการแปลง และได้รวบรวมข้อมูลปัญหาที่พบในพื้นที่เพื่อประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเร่งดำเนินการแก้ไขต่อไป

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook Line และกลุ่มชุมชน เพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ ด้านเทคโนโลยี การผลิต และตลาดได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

มีการจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ผ่านการฝึกอบรม การเรียนรู้จากแปลงจริง และการติดตามผลอย่างใกล้ชิด ส่งผลให้เกษตรกรในพื้นที่สามารถนำนวัตกรรม เช่น การใช้ปุ๋ยหมักจากก้อนเห็ดเก่า ระบบน้ำอัจฉริยะ และการปลูกผักปลอดสารพิษ ไปใช้ในแปลงของตนเองได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ต้นทุนลดลง รายได้เพิ่มขึ้น และมีความรู้ในการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

มีการประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน และภาคประชาชนในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเกษตร เช่น โครงการเกษตรปลอดภัย การพัฒนาอาชีพ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ในฐานะประธานคณะกรรมการ ศพก. ทำหน้าที่เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนแผนงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์ ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร พร้อมทั้งสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น Smart Farm ระบบน้ำอัจฉริยะ และเกษตรแม่นยำ มาใช้ในการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

มีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในชุมชน ด้วยการส่งเสริมความรู้ นวัตกรรม และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ทำให้เกษตรกรมีรายได้ที่มั่นคงมากขึ้น มีอาหารปลอดภัยไว้บริโภค และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- ประธาน ศพก.
- หมออินอาสา
- ครูบุญชีอาสา
- ผู้แทนวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด
- ประธานที่ปรึกษาของ กศน.

- ประธานศูนย์ ศบคต.
- สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดสงขลา

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

มุ่งมั่นทำงานเพื่อส่วนรวมโดยไม่หวังผลตอบแทน ทั้งการเสียสละเวลา แรงงาน และทรัพยากรส่วนตัว เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ ส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง และสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเกษตรกร สร้างเครือข่ายการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

หาเงินเพื่อทำงาน

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑) นางวรรณฤดี	บุญศรีมี	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๒) นางสาวอิชญา	ศิลารัตน์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๓) นายไกรวิชญ์	สว่างรัตน์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๔) นายประพันธ์	แช่เตี้ยว	ประธาน ศพก.
๕) นายคเนศวร์	แก้วชนะ	
๖) นางสาวศรียรรณ	คงสิน	
๗) นางแววตา	โพธิการ	
๘) นางประภา	พรมสุวรรณ	
๙) นายประภาส	จินดารัตน์	
๑๐) นายชาคริต	ทองศรีจันทร์	
๑๑) นายการุณ	เพ็ชรรมณี	
๑๒) นายอุดมศักดิ์	ช่วยชูชาติ	
๑๓) นายสุดเดช	พรมมาวิเศษ	

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

แบบสอบถามเชิงโครงสร้าง การสัมภาษณ์แบบกลุ่มและเดี่ยว

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

อุปสรรคที่พบในการดำเนินการถอดบทเรียน คือ การทำความเข้าใจในบางหัวข้อที่มีลักษณะกรอบคำถามที่กว้างและซับซ้อน เช่น หัวข้อเกี่ยวกับการถ่ายทอดองค์ความรู้เชิงประจักษ์ การวิเคราะห์ผลกระทบเชิงระบบ หรือการประเมินผลลัพธ์ที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง ซึ่งอาจทำให้ผู้ถอดบทเรียน โดยเฉพาะผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน ตีความคำถามผิด หรือไม่เข้าใจเจตนารมณ์ที่แท้จริงของหัวข้อ ส่งผลให้การตอบคำถามในบางส่วนขาดความชัดเจน ไม่สามารถสะท้อนสาระสำคัญหรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงได้อย่างครบถ้วน

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรจัดทำคู่มือการถอดบทเรียน ที่มีตัวอย่างการเขียนในแต่ละหัวข้อ พร้อมคำอธิบายแนวทางในการตอบคำถามให้เข้าใจง่าย เหมาะกับระดับของผู้ใช้งาน

๒. จัดกิจกรรมชี้แจงแนวทางการถอดบทเรียน ร่วมกับผู้มีประสบการณ์ หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแลกเปลี่ยนความเข้าใจในแต่ละหัวข้อ

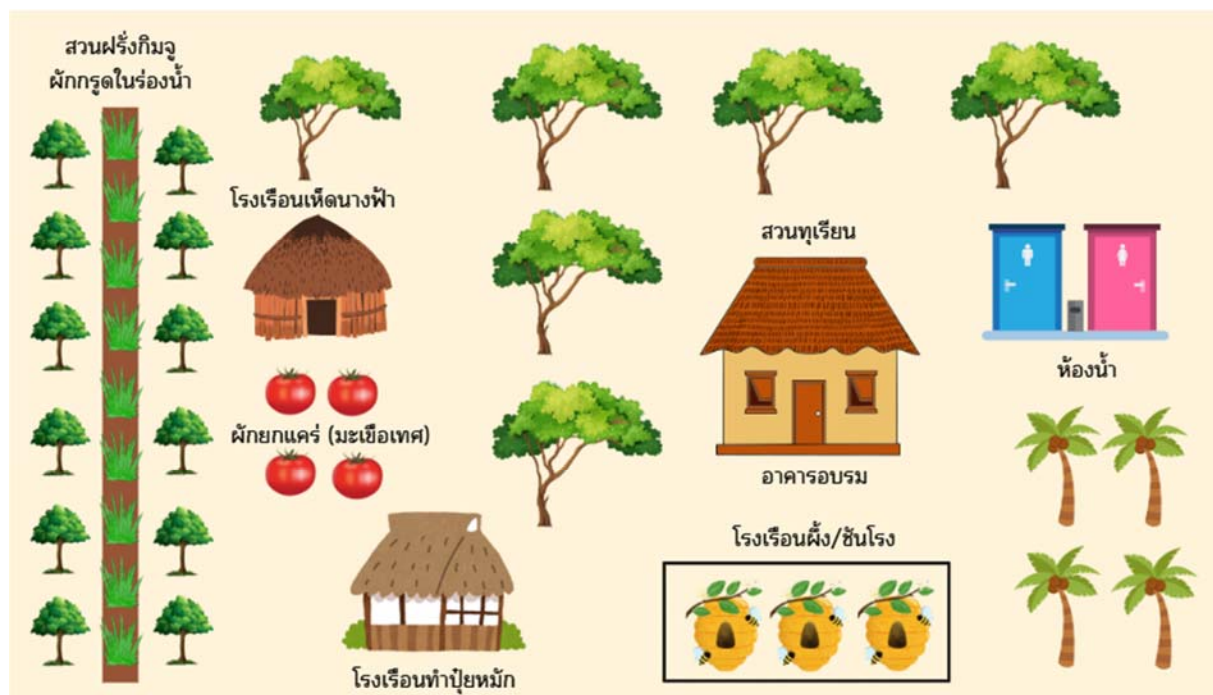
๓. สนับสนุนให้มีการพูดคุยเป็นกลุ่ม (Focus Group) เพื่อช่วยกันระดมความคิดเห็นก่อนลงมือเขียนจริง จะทำให้นิยามกรอบถ้อยคำและสื่อสารได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

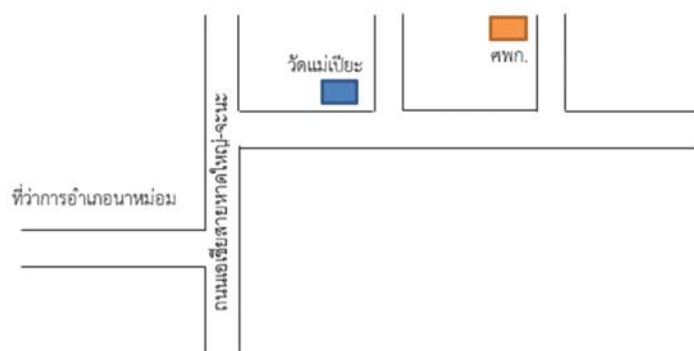
๑. แผนผังศูนย์เรียนรู้ฯ

๒. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา การทำการเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้

๓. แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้

๔. ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอหนองม่อม จังหวัดสงขลา

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอหนองม่อม จังหวัดสงขลา						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	เกษตรผสมผสาน	เกษตรผสมผสาน	๒	นาหม่อม	นายนิติย์ ไหมพรม	๐๘๙-๘๗๘๓๘๘๒
๒	ศูนย์จัดการดินปุ๋ย ชุมชน	การจัดการดินและปุ๋ย	๔	นาหม่อม	นายสมนึก ไพยรัตน์	๐๙๐-๒๔๒๘๙๔๒
๓	เกษตรผสมผสาน	เกษตรผสมผสาน	๔	นาหม่อม	นายไพโรจน์ เอียดหมุน	๐๘๑-๗๔๘๗๐๒๔
๔	เกษตรผสมผสาน	เกษตรผสมผสาน	๔	นาหม่อม	นางเสน่ห์ รัตนถาวร	๐๘๔-๑๙๗๔๓๗๘
๕	สหกรณ์การเกษตรนา หม่อม จำกัด	ศูนย์เรียนรู้ด้านสหกรณ์	๕	นาหม่อม	นางสาวเรืองโร ร่องวงศ์	๐๘๑-๘๙๗๗๒๑๑
๖	สวนสละตาหวาง	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๕	นาหม่อม	นายอุดมศักดิ์ ช่วยชูชาติ	๐๙๒-๙๘๙๕๙๙๒
๗	เกษตรผสมผสาน	เกษตรผสมผสาน	๖	นาหม่อม	นายมนัส ทองน้อย	๐๙๙-๔๐๓๗๕๖๘
๘	ศูนย์จัดการดินปุ๋ย ชุมชน	การจัดการดินและปุ๋ย	๑	พิจิตร	นายสมมาตร ชุมณี	๐๘๑-๙๖๓๔๘๒๘
๙	เกษตรทฤษฎีใหม่	เกษตรทฤษฎีใหม่	๔	พิจิตร	นายณรงค์ อินอุทัย	๐๘๑-๘๙๗๒๓๕๗
๑๐	เกษตรทฤษฎีใหม่	เกษตรทฤษฎีใหม่	๔	พิจิตร	นายเคนศวรร แก้วชนะ	๐๖๒-๒๔๓๗๒๓๑

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอหนองมะโมง จังหวัดสงขลา						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑๑	วสช.กลุ่มแปรรูป ผลผลิตทางการเกษตร บ้านทุ่งนาหวาน	การแปรรูปผลผลิตทาง การเกษตร	๕	พิจิตร	นายไสว จันทรเมือง	๐๘๖-๒๙๘๔๐๑๘
๑๒	เศรษฐกิจพอเพียง	เศรษฐกิจพอเพียง	๖	พิจิตร	นางชุลีกรณ์ ดิษโสภา	๐๖๑-๕๗๕๒๒๑๕
๑๓	วสช.กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรกรบ้านลานไทร	การแปรรูปผลผลิตทาง การเกษตร	๒	ทุ่งขมิ้น	นายสุกิจ แก้วขึ้น	๐๘๒-๔๓๖๙๘๘๗
๑๔	เกษตรผสมผสาน	เกษตรผสมผสาน	๒	ทุ่งขมิ้น	นายพันธ์ จันทรประดิษฐ์	๐๘๗-๒๙๒๗๐๖๗
๑๕	เกษตรผสมผสาน	เศรษฐกิจพอเพียง	๒	ทุ่งขมิ้น	นายจรรยา แก้วทอง	๐๘๐-๘๗๐๖๒๑๕
๑๖	เศรษฐกิจพอเพียง	เศรษฐกิจพอเพียง	๖	ทุ่งขมิ้น	นายการุณ เพ็ชรมณี	๐๘๑-๓๒๘๘๑๒๗
๑๗	วสช.แปรรูปกล้วย แม่บ้านเกษตรกรกรบ้าน คลองหรี	การแปรรูปผลผลิตทาง การเกษตร	๑	คลองหรี	นางสาวอำไพ สุวัฒน์	๐๘๑-๐๙๕๗๙๙๕
๑๘	เกษตรผสมผสาน	เกษตรผสมผสาน	๒	คลองหรี	นางแวตวา โพธิการ	๐๙๖-๗๖๙๘๕๕๓
๑๙	กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ บ้านแม่เปี้ยะ	การจัดการดินและปุ๋ย	๒	คลองหรี	นางแนบ นวลสุวรรณ	๐๖๕-๘๓๙๖๔๐๒
๒๐	เกษตรผสมผสาน	เกษตรผสมผสาน	๒	คลองหรี	นางประภา พรหมสุวรรณ	๐๘๙-๘๗๐๑๗๙๖
๒๑	สวนคุณยาย	การเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ	๓	คลองหรี	นายประภาส จินดารัตน์	๐๘๑-๕๔๑๖๗๔๓
๒๒	วิสาหกิจชุมชน แม่บ้านเกษตรกรกรบ้าน แซะ	การแปรรูปผลผลิตทาง การเกษตร	๔	คลองหรี	นางสมพร ทองคำ	๐๘๖-๒๙๕๐๖๐๙
๒๓	เกษตรผสมผสาน	เกษตรผสมผสาน	๕	คลองหรี	นายชาคริต ทองศรีจันทร์	๐๘๗-๖๓๒๑๒๒๓
๒๔	การเพาะเห็ด	เศรษฐกิจพอเพียง	๕	คลองหรี	นายสุรเดช พรหมมาวิเศษ	๐๘๒-๔๒๙๙๓๒๒